

Envirofilm začína druhú dekádu

Ohliadnutie

Rok 2004 sa niesol v znamení 10. výročia Envirofilmu. Rezort životného prostredia si týmto podujatím vytvoril jedinečnú príležitosť na propagáciu svojich cieľov a stratégií v ochrane a tvorbe životného prostredia. Tvorcom filmov poskytol možnosť prezentácie a konfrontácie s inými autormi a organizátorom možnosť vybudovať filmotéku s následným využívaním filmov v rámci nekomerčných celoročných pofestivalových prehliadok a environmentálno-výchovných akcií na všetkých stupňoch škôl a mimoškolských zariadení.

Od roku 1999 sa festivalovým mestom okrem Banskej Bystrice a Zvolena stala aj Banská Štiavnica. Záujem o festival a pomoc všetkých troch magistrátov bola a je mimoriadna.

Je nemožné povedať, ktorý z tých stoviek prihlásených filmov bol najlepší, ani ktorý ročník bol najúspešnejší. Viaceré filmy boli porotou i návštevníkmi označené ako špičkové. Švédskemu filmu Sofrosyne, ktorý zvíťazil na Envirofilme 1996, bola v Kodani udelená Cena princov, dokument Pavla Barabáša o živote v malom himalájskom kráľovstve Mustang, spojený s diskusiou s autorom, prepílnil kinosálu a vynútil si reprízu. Rovnako premiérové filmy českého režiséra, filmára a potápača Steva Lichtaga Veľký biely a Tanec modrých anjelov, ale aj celý rad ďalších urobili z festivalu to, čím je dnes – medzinárodne uznávanou prehliadkou a príležitosťou vidieť niečo, čo, žiaľ, len ťažko v poslednej dobe nachádza priestor na televíznych obrazovkách. Festival však bol a je predovšetkým príležitosťou pre ľudí, ktorým záleží na svete okolo, príležitosťou osloviť hlavne mládež.

Envirofilm sa za uplynulých desať rokov vypracoval na známy a uznávaný festival filmov o životnom prostredí v Európe. Dnes už môžeme neskomne povedať, že aj vo svete. Postupne s novými tvármi v medzinárodnej porote a novou dramaturgiou festivalu sa rozširovala aj spolupráca s podobnými festivalmi v Európe. Rok 2000 bol ďalším medzníkom v živote festivalu. Vtedajší výkonný riaditeľ Royal Award Foundation mu osobne v Banskej Bystrici udelil ocenenie za zvyšovanie environmentálneho povedomia verej-

Medzinárodný festival filmov o životnom prostredí ENVIROFILM ocenil primátor Banskej Bystrice Ján Králik Cenou primátora za rok 2004 v utorok 11. januára 2005 vo Veľkej sieni banskobystrického Mestského úradu. Na fotografii primátor mesta B. Bystrica Ján Králik s hlavnou dramaturgičkou festivalu Ing. Dagmar Rajčanovou a generálnym riaditeľom SAŽP Ing. Miroslavom Tončíkom (foto: Michal Jurkovec)

nosti prostredníctvom filmu a ďalších médií. V roku 2001 šesť európskych environmentálnych festivalov z Ruska, Talianska, Portugalska, Česka, Nemecka a Slovenska prezentovalo svoje najlepšie filmy s tematikou ochrany životného prostredia na I. medzinárodnom festivale environmentálnych festivalov Ecomove v berlínskej centrále spoločnosti Sony. V roku 2002 sa do tejto medzinárodnej siete festivalov zapojil aj festival z Japonska.

Festival Envirofilm sa tak svojou profesionálnou úrovňou a kvalitou súťažných filmov zaradil medzi svetové špičky podujatí propagujúcich ochranu a tvorbu životného prostredia.

Asociácia Ecomove International má vo svojom rodnom liste zapísaný dátum 10. máj 2002, kedy bola táto medzinárodná nezisková organizácia založená v Banskej Bystrici v rámci VIII. ročníka festivalu Envirofilm. Členovia Ecomove International spoločne pripravili a podporili environmentálny festival vysokej sledovanosti a dôležitosťi v rámci svetového summitu Zeme v Johannesburgu v Juhoafrickej republike na prelome augusta a septembra 2002 a v roku 2003 zorganizovali II. medzinárodný festival environmentálnych festivalov v Berlíne. Na pozvanie japonského partnera výkonný výbor Ecomove pripravuje filmovú prezentáciu európskych environmentálnych festivalov na celosvetovej výstave EXPO 2005.

Pozvánka na XI. Envirofilm 2005

Je ľudstvo schopné bohatú históriu a prírodné bohatstvo využívať v prospech súčasnej a hlavne budúcich generácií? Toto je kardinálna otázka XI. ročníka Envirofilmu, na ktorú budú hľadať odpovede tvorca via aj odborníci spolu s aktívnymi účastníkmi festivalového diania. Festival ponúka okrem jedinečných filmových zážitkov už tradične široké spektrum rôznych typov podujatí pre odbornú, ale hlavne širokú verejnosť. Počas šiestich festivalových dní (2. – 7. mája), okrem prehliadok súťažných filmov a videofilmov, organizátori pre účastníkov a návštevníkov Envirofilmu pripravili tiež projekcie filmov z archívov Slovenského filmového ústavu, zamerané okrem iného na živelné katastrofy na Slovensku a Vysoké Tatry zachytené na filmový pás. Na svoje si prídu početní nadšenci filmov úspešného slovenského dokumentaristu Pavla Barabáša. S jeho filmami a priateľmi – účastníkmi expedície do stolových hôr vo Venezuele Petrom Ondrejovičom – Beckom, Jaroslavom Vonderčíkom a s moderátorom tohto podujatia – známym a tiež úspešným filmárom Stevom Lichtagom sa návštevníci festivalu stretnú 4. mája v Banskej Bystrici. Zaujímavé zážitky sľubuje beseda s priamymi účastníkmi Svetovej výstavy EXPO 2005 v japonskom Aichi.

Súťažný film Envirofilmu 2005

Karpaty (Nemecko), réžia: Andrzej Klamt, Ulrich Ryzdewski, kamera: Ulrich Ryzdewski

Vyššie dvojhodinový dokument s jednoznačným názvom Karpaty by mohol svojou dĺžkou všetkého odradiť. Treba však povedať, že by takýto divák spravil fatálnu chybu. Hodnotu času stráveného v premietacej sále pochopíme až neskôr, keď opustíme svet, ktorý sa nám za tých 127 minút vryje pod kožu. Film nakrútený klasickou technológiou na 35 mm materiál ohuruje čistotou výrazu, kompozíciou obrazov, pozvoľným rytmom, ale napriek nemu aj nesmiernym vzrušením z pomalého, krásou vrcholne nasýteného deja, a postupne objavovaných tajomstiev krajiny a ľudí karpatského oblúka. Výpovede obyvateľov tejto Bohom zabudnutej krajiny nie sú iba zamysleniami nad ich životom, sú introspekciou do nášho vlastného života, kladú otázky divákovi samému a vpisujú sa tak do pamäti oveľa intenzívnejšie ako akýkoľvek jednoduchý popis. Hľadanie prírody sa tak stáva zároveň hľadaním človeka v celej jeho hĺbke, v kontexte stáročí aj budúcich vekov. To už nie je film, to je bohoslužba.

Z ďalších podujatí pre verejnosť určite osloví beseda s odborníkmi z USA, Veľkej Británie a Slovenska na veľmi aktuálnu tému Klimatické zmeny a ich dôsledky – prírodné katastrofy.

Kultúrne a prírodné dedičstvo Slovenska rezonuje aj v podujatiach a súťažiach určených deťom a mládeži, ktorým patrí tiež jubilejný Zelený svet. Táto medzinárodná súťaž výtvarnej tvorivosti detí a mládeže oslavuje desiate výročie. Miestnej samospráve, školstvu, mimovládny organizáciám, ale aj prevádzkovateľom je určený seminár k problematike prevencie vzniku odpadov, jeho zberu, triedenia a zhodnotenia s názvom *Odpad alebo surovina?* Tohtoročná konferencia *Krajina – človek – kultúra* bude zameraná na implementáciu Európskeho dohovoru o krajine.

Envirofilm 2005 v Banskej Bystrici sprevádzajú výstavy: 50 rokov uzákonenia štátnej ochrany prírody na Slovensku, 50 rokov ZOO Bojnice, Zelený svet 2005, Poklady Slovenska a ďalšie. Zaujímavé podujatia, výstavy, filmové prehliadky, besedy pre deti aj dospelých sú v programe aj ďalších dvoch festiválových miest, Zvolena a Banskej Štiavnice. Návštevníci festivalu v B. Štiavnici sa navyše môžu zúčastniť remeselných tvorivých dielní. Spôsoby ochrany historických zbierkových fondov či pohľad na kultúrne dedičstvo ako na neobnoviteľný zdroj duchovného bohatstva dnešného človeka – to sú niektoré z tém zaujímavých výchovno-vzdelávacích podujatí Slovenského banského múzea.

Envirofilm 2005 vyvrcholí v piatok 6. mája vo Zvolene odovzďávaním cien tvorcom najlepších filmov a XI. ročník ukončí prehliadka víťazných filmov pre verejnosť v Banskej Bystrici.

Envirofilm, ako sme už povedali, to sú filmy, výstavy, besedy, konferencie, mnohé kultúrne a iné sprievodné podujatia, ale predovšetkým

sú to ľudia. Ľudia, vďaka ktorým tento jedinečný sviatok filmu vznikol a vďaka ktorým sa už jedenásťkrát stáva miestom výnimočných stretnutí. Stretnutí filmárov, umelcov, ekológov, environmentalistov, novinárov, hostí z rôznych kútov sveta, návštevníkov..., jednoducho všetkých, pre ktorých sa Envirofilm stal súčasťou života, práce, tvorby aj oddychu.

Alena Kostúriková

Festivalové jednohubky

• **Vyhlasovateľom Medzinárodného festivalu filmov o životnom prostredí Envirofilm 2005** je Ministerstvo životného prostredia SR, organizátorom Slovenská agentúra životného prostredia Banská Bystrica a spoluorganizátormi Slovenský filmový ústav, Únia slovenských televíznych tvorcov, Slovenské banské múzeum v Banskej Štiavnici, Banskobystrický samosprávny kraj a mestá Banská Bystrica, Banská Štiavnica a Zvolen. Envirofilm je členom medzinárodnej asociácie festivalov o ochrane životného prostredia ECOMove International a podieľa sa na organizácii Medzinárodného festivalu environmentálnych filmov ECOMove v Berlíne.

• **Počet prihlásených filmov v XI. ročníku Envirofilmu** dosiahol rekordných 125. Rekordný je aj počet zúčastnených krajín – 27. Po prvý raz sa na festivale zúčastňujú Argentína a Sýria. Najviac filmov prihlásili autori z Nemecka (35), Slovenska (19) a ČR (10). Poľsko a Rakúsko zastupuje po 6 filmov, Irán a Dánsko po 5. Francúzsko sa prezentuje 4 filmami, po 3 filmy majú v súťaži Chorvátsko, Španielsko, Maďarsko, Bulharsko, USA a Austrália, po 2 filmy Grécko, Rusko, Izrael a Spojené kráľovstvo (UK), po jednom filme Fínsko, Lotyšsko, Kanada, Sýria, Argentína, Bosna a Hercegovina, Ukrajina, Holandsko, Uzbekistan.

• **Rekordmanom v počte prihlásených filmov** je dánsky filmár J. Goettschau (4 filmy) a W. Makiewicz z Poľska (3 filmy, dva v spolupráci s R. Lukawskim). Po dva filmy: J. Wesels (UK), M. Skyba (ČR), L. Riolon (Francúzsko), P. Král (SR), R. Radke (Nemecko), Z. Vlach (SR), J. Rusinková a J. Bábik (SR), M. Globočnik (Poľsko), J. Seed a N. Pike (Australia).

• **Filmy, videoprogramy a televízne programysúťažia** aj v tomto roku v piatich kategóriách. Najpočetnejšie sú zastúpené kategórie dokumentárne filmy a vzdelávacie a náučné videoprogramy a filmy.

• **Najdlhším filmom v súťaži** je viac ako dvojhodinový nemecký film *Karpaty* (127 min.). Najkratší festivalový film, paradoxne s jedným z najdlhších názvov, je *Stroj na rozhadzovanie vápna – tri kónské sily proti kyslému dažďu* (Nemecko, 3 min., 12 sek.).

• **Súťažné filmy hodnotí odborná porota** v zložení: Katarína Javorská (SR), Kieran Cooke (Anglicko), Steve Lichtag (ČR), Bill Parks (USA), Otakar Skalski (ČR), Marián Slovák (SR), Prakash Sharma (India) a Ferenc Varga (Maďarsko). Predvýberová komisia vybrala do súťaže 31 filmov.

• **Okrem Hlavnej ceny Envirofilmu (je honorovaná 2 500 EUR)** a cien vo všetkých piatich kategóriách, bude udelená Cena najlepšiemu filmu slovenského režiséra (je honorovaná 50 000 Sk), Cena detského diváka a ďalšie ceny, ktoré porota odporučí udeliť.

18.00 – 20.00 **Kto odchádza v daždi**
Dramatický filmový príbeh z obdobia kolektizácie
Kino Korzo

Piatok 6. mája
8.30 – 12.15, 18.30 – 20.25 **Súťažná pr ehliadka filmov**
Kinosála Múzeum SNP

8.30 – 13.00 **Premietanie filmov pre deti a mládež**
Kino Korzo

9.00 – 15.00 **Poklady Slovenska**
Areál Múzea SNP

13.30 – 16.00 **Súťažná pr ehliadka filmov - Karpaty (Nemecko)** a beseda s autormi
Kino Korzo

Sobota 7. mája
9.00 – 13.00 **Finále súťaže Poklady Slovenska**
Kino Korzo

8.00 – 14.00 **Prehliadka víťazných filmov v ENVIROFILM 2005**
Kinosála Múzeum SNP

Sprievodné výstavy
50 rokov uzákonenia štátnej ochrany prírody na Slovensku
50 rokov ZOO Bojnice
Poklady Slovenska
Zelený svet 2005
Strediská environmentálnej výchovy SAŽP
Múzeum SNP
Recyklácia, inovácia, separácia druhotných surovín
Dom Kultúry SKC

Zvolen

Utorok 3. mája
8.30 – 13.00 **Súťažná pr ehliadka filmov**
Aula Technickej univerzity

10.00 **Zvieratá celého sveta**
Videoprojekcia pre deti a mládež
Krajská knižnica Ľudovíta Štúra

Streda 4. mája
8.30 – 13.00 **Súťažná pr ehliadka filmov**
Aula Technickej univerzity

10.00 **Zvieratá ok r esov Detva, Krupina, Zvolen**
Beseda pre deti a mládež
Krajská knižnica Ľudovíta Štúra

Štvrtok 5. mája
8.30 – 13.00 **Súťažná pr ehliadka filmov**
Aula Technickej univerzity

9.00 – 14.00 **Filmy o doprave dreva v lese v minulých dobách**
Lesnícke a drevárske múzeum, Námestie SNP

10.00 **Zvieratá celého sveta**
Videoprojekcia pre deti a mládež
Krajská knižnica Ľudovíta Štúra

Piatok 6. mája
8.30 – 13.00 **Súťažná pr ehliadka filmov**
Aula Technickej univerzity

Sprievodné podujatie
1. – 30. mája
Zdravé mesto a zdravý mestský životný štýl
Výstava detských výtvarných prác
Vestibul MsÚ Zvolen